

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GĖLO POŽEMINIO VANDENS GAVYBOS GRĘŽINIŲ ĮTEISINIMO LAIKINASIS
ĮSTATYMAS**

2020 m. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šio įstatymo paskirtis – šio įstatymo galiojimo laikotarpiu sudaryti teisinės prielaidas asmenims įregistruoti esamus, iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtus ir Žemės gelmių registre neregistruotus, gėlo požeminio vandens gavybos gręžinius (toliau – gręžinys) Žemės gelmių registre arba įrašyti gręžinio savininko duomenis Žemės gelmių registre iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtiems, Žemės gelmių registre registruotiems, tačiau savininkų neturintiems gręžiniams ir po to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu, gauti leidimą naudoti požeminio vandens išteklius, netaikant administracinės ir juridinių asmenų atsakomybės ir didesnio tarifo mokesčio už be leidimo išgautą gamtos išteklių kiekį.

2 straipsnis. Atleidimas nuo atsakomybės

1. Asmeniui, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, ir kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens išteklių išgavimui reikalingas leidimas, administracinių nusižengimų teiseną už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką ir netaikomas Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautus požeminio vandens išteklius, jeigu asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo likvidavo Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba jeigu asmuo, išskyrus viešąjį vandens tiekėją, šio įstatymo 6 straipsnio nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę gręžinio legalizavimo įmoką (toliau - vienkartinė įmoka) už išgauto požeminio vandens išteklius iki šio įstatymo įsigaliojimo arba jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu ir šio įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka savo noru nusprendžia likviduoti jam priklausantį arba jo valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį.

2. Asmeniui, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, ir kuriam pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens išteklių išgavimui nereikalingas leidimas, įskaitant viešojo vandens tiekėją, administracinių nusižengimų teiseną už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką, jeigu asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo likvidavo Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba jeigu asmuo šio įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka savivaldybės vykdomajai institucijai pateikė paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, arba jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu ir šio įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka savo noru nusprendžia likviduoti jam priklausantį arba jo valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį.

3. Asmeniui, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą, Žemės gelmių registre registruotą, tačiau Žemės gelmių registre neturintį nurodyto savininko, gręžinį, ir kuriam pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens

išteklų išgavimui reikalingas leidimas, administracinių nusižengimų teiseną už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką ir netaikomas Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautus požeminio vandens išteklius, jeigu asmuo, išskyrus viešąjį vandens tiekėją, šio įstatymo 6 straipsnio nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę įmoką už išgauto požeminio vandens išteklius iki šio įstatymo įsigaliojimo.

4. Asmeniui, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą, Žemės gelmių registre registruotą, tačiau Žemės gelmių registre neturintį nurodyto savininko, gręžinį, ir kuriam pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens išteklų išgavimui nereikalingas leidimas, įskaitant viešojo vandens tiekėją, administracinių nusižengimų teiseną už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką, jeigu asmuo šio įstatymo 4 straipsnio nustatyta tvarka informavo Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos apie ketinimą įrašyti savininko duomenis į Žemės gelmių registrą.

5. Asmeniui, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre registruotą, tačiau Žemės gelmių registre neturintį nurodyto savininko, gręžinį, ir kuriam pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens išteklų išgavimui reikalingas leidimas, netaikomas Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas mokestis už požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus netaikomos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio 1 dalies nuostatos, jeigu asmuo šio įstatymo 6 straipsnio nustatyta tvarka sumoka vienkartinę įmoką.

6. Viešajam vandens tiekėjui, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre registruotą, tačiau Žemės gelmių registre neturintį nurodyto savininko, gręžinį, ir kuriam pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens išteklų išgavimui reikalingas leidimas, netaikomas Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas mokestis už požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus netaikomos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio 1 dalies nuostatos, jeigu asmuo šio įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka savivaldybės vykdomajai institucijai pateikė paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, arba jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu ir šio įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka savo noru nusprendžia likviduoti jam priklausančią arba jo valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba jeigu asmuo šio įstatymo 4 straipsnio nustatyta tvarka informavo Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos apie ketinimą įrašyti savininko duomenis į Žemės gelmių registrą.

3 straipsnis. Žemės gelmių registre neregistruoto gręžinio registravimas ir likvidavimas

1. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, norintis šį gręžinį įregistruoti Žemės gelmių registre, turi gauti savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama naudoti anksčiau įrengtą gręžinį, vykdomosios institucijos pritarimą. Jis savivaldybės vykdomajai institucijai teikia paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį aplinkos ministro nustatyta tvarka. Savivaldybės vykdomoji institucija, atsižvelgdama į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros

planus arba į savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą, pateikia pagrįstą nuomonę dėl pritarimo naudoti grėžinį. Savivaldybės vykdomoji institucija gali nepritariti naudoti grėžinį, tik jeigu grėžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra.

2. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį, gavęs savivaldybės vykdomosios institucijos pritarimą naudoti grėžinį, turi kreiptis į fizinį ar juridinį asmenį ar šių asmenų grupę, veikiančią pagal jungtinės veiklos sutartį, turinčią leidimą tirti žemės gelmes, suteikiantį teisę atlikti požeminio vandens paiešką ir žvalgybą, kuris atlieka aplinkos ministro nustatytoje tvarkoje nurodytus veiksmus, būtinus grėžinio registravimui Žemės gelmių registre, ir parengia Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nustatytos formos grėžinio pasą.

3. Grėžinio pasas teikiamas Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos ir grėžiniai registruojami Žemės gelmių registre Žemės gelmių registro nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį, turi šio straipsnio nustatyta tvarka per 12 mėnesių nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytos paraiškos pateikimo savivaldybės vykdomajai institucijai dienos įregistruoti Žemės gelmių registre priklausantį arba valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį.

5. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį, gavęs savivaldybės vykdomosios institucijos pritarimą naudoti grėžinį, bet nesant galimybės Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nustatyta tvarka nustatyti ir įrašyti (įregistruoti) Nekilnojamojo turto registre požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos, turi per 12 mėnesių nuo pritarimo gavimo šį grėžinį likviduoti.

6. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį, gavęs savivaldybės vykdomosios institucijos nepritarimą naudoti grėžinį, turi per 3 mėnesius nuo nepritarimo gavimo šį grėžinį likviduoti.

7. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį, savo noru nusprendęs likviduoti šį grėžinį, apie šį sprendimą turi raštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos ir per 3 mėnesius nuo šios informacijos pateikimo šį grėžinį likviduoti.

8. Grėžiniai likviduojami aplinkos ministro nustatyta tvarka.

4 straipsnis. Žemės gelmių registre registruoto, neturinčio nurodyto savininko, grėžinio duomenų įrašymas

1. Asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre registruotą grėžinį, nusprendęs įrašyti savininko duomenis į Žemės gelmių registrą apie nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype turimą arba valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą, Žemės gelmių registre registruotą, tačiau neturinčią įrašytų duomenų apie grėžinio savininką grėžinį, apie šį sprendimą turi raštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos ir per 12 mėnesių nuo šios informacijos pateikimo, vadovaudamasis Žemės gelmių registro nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, pateikti Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos reikalingus dokumentus savininko duomenų įrašymui Žemės gelmių registre.

2. Viešasis juridinis asmuo, nusprendęs įrašyti savininko duomenis į Žemės gelmių registrą apie valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą, Žemės gelmių registre

registruotą, tačiau bešeimininkį gręžinį, apie šį sprendimą turi raštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos ir per 18 mėnesių nuo šios informacijos pateikimo, vadovaudamasis Žemės gelmių registro nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, pateikti Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos reikalingus dokumentus savininko duomenų įrašymui Žemės gelmių registre.

5 straipsnis. Įteisinto Žemės gelmių registre gręžinio tolesnis naudojimas

1. Šio įstatymo nustatytais atvejais Žemės gelmių registre įregistravus gręžinį arba įrašius gręžinio savininko duomenis Žemės gelmių registre, asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, įgyja teisę naudoti požeminio vandens išteklius neturėdamas leidimo naudoti požeminio vandens išteklius, kai pagal Žemės gelmių įstatymą toks leidimas privalomas, iki 2024 m. spalio 30 d., bet ne ilgiau kaip 12 mėnesių, skaičiuojant nuo gręžinio įregistravimo Žemės gelmių registre dienos arba skaičiuojant nuo gręžinio savininko duomenų įrašymo Žemės gelmių registre dienos. Leidime naudoti požeminio vandens išteklius, išskyrus viešąjį vandens tiekėją, skiriamas naudoti požeminio vandens išteklių kiekis nustatomas pagal sumokėtos vienkartinės įmokos dydį.

6 straipsnis. Vienkartinės įmokos sumokėjimas ir įskaitymas

1. Asmuo, išskyrus viešąjį vandens tiekėją, kuris šio įstatymo 3 ir 4 straipsnių nustatyta tvarka kreipėsi į savivaldybę ar informavo Aplinkos apsaugos departamentą nuo kreipimosi ar informavimo dienos per 30 kalendorinių dienų turi sumokėti vienkartinę įmoką, jei pagal Žemės gelmių įstatymą privalo gauti leidimą naudoti požeminio vandens išteklius.

2. Vienkartinė įmoka mokama pagal planuojamą išgauti išteklių kiekį: nuo iki 10 m³ per parą – 500 eur; nuo 10 - 100 m³ per parą – 1000 eur; 100 ir daugiau m³ per parą – 5000 eur.

3. Vienkartinė įmoka mokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą ir įskaitoma į valstybės išdo sąskaitą, kurioje kaupiamos Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos.

7 straipsnis. Požeminio vandens išteklių naudojimas iš neregistruoto Žemės gelmių registre ar savininko neturinčio gręžinio

1. Asmens, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, iš šio gręžinio iki 2024 m. spalio 30 d. išgauti požeminio vandens išteklių nelaikomi išgautais neteisėtai, jeigu asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo likvidavo Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba jeigu asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, šio įstatymo 3 straipsnio nustatyta tvarka savivaldybės vykdomajai institucijai pateikė paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, arba jeigu asmuo, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, šio įstatymo galiojimo laikotarpiu savo noru nusprendžia likviduoti priklausantį arba valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį ir apie tai šio įstatymo 3 straipsnio 7 dalies nustatyta tvarka informavo Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos.

2. Asmens, kuriam priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą ir Žemės gelmių registre registruotą, tačiau Žemės gelmių registre neturintį nurodyto savininko, gręžinį, iki 2024 m. spalio 30 d. išgauti požeminio vandens išteklių nelaikomi išgautais neteisėtai, jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu nusprendžia įrašyti savininko duomenis į Žemės gelmių registrą apie jam priklausantį arba jo valdomą ir (arba) naudojamą iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtą,

Žemės gelmių registre registruotą, tačiau Žemės gelmių registre neturintį nurodyto savininko grėžinį ir apie tai šio įstatymo 4 straipsnio nustatyta tvarka informavo Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos.

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, galiojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2021 m. lapkričio 1 d. ir galioja iki 2024 m. spalio 30 d.

2. Aplinkos ministras ir Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktorius iki 2021 m. spalio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Šio įstatymo 2 straipsnis taikomas ir iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtai, bet neužbaigta administracinių nusižengimų teisenai už Administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas ir pradėtai, bet neužbaigta ekonominės sankcijos skyrimo teisenai už Aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką.

4. Šio įstatymo nuostatos grėžinio legalizavimo laikotarpiu neatleidžia asmens, kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą, požeminio vandens išteklių išgavimui reikalingas leidimas, nuo mokesčio už išgautus požeminio vandens išteklius mokėjimo kaip nurodyta Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatyme.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Simonas Gentvilas

Kęstutis Mažeika

Kazys Starkevičius

Valius Ažuolas

Aidas Gedvilas